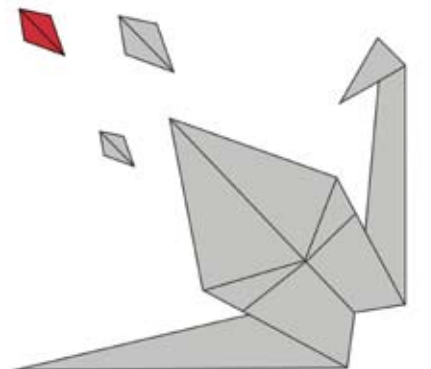

papierowy
ż u r a w

Internetowy Magazyn Polskiego Haiku
nr 1/2018 (1) Jesień — Zima
pod redakcją Roberta Kania
ISSN

Marta Chociłowska • Henryk Czempiel
• Andrzej Dembończyk • Małgorzata
Formanowska • Evgeny Ivanov
• Ewa Kajtoch • Robert Kania
• Wiesław Karliński • Gabriela
Kiełczewska-Słowikowska
• Krzysztof Kokot • Helena Lena
Kołodziejek • Kuzu • Krzysztof
Marek Macha • Wanda
Masewicz-Pełka • Joanna Nałęcz
• Dorota Ocińska • Halina Ewa
Olszewska • Maria Jolanta Piasecka
• Ewa Pleszczyńska • Jadwiga Pławik
• Agata Rak • Lidia Rozmus
• Sława Sibiga • Małgorzata Skibińska
• Małgorzata Tafil-Klawe • Zuzanna
Truchlewska • Grażyna Werner
• Małgorzata Wielgosz • Ernest Wit
• Rafał Zabratyński • Agnieszka
Zajdowicz

Polskie Stowarzyszenie Haiku z radością prezentuje inauguracyjne wydanie pierwszego polskojęzycznego magazynu internetowego haiku „Papierowy Żuraw”. Serdecznie dziękujemy wszystkim Autorom, którzy nam zaufali i przysłali swoje utwory.

Współczesne haiku na świecie pisane jest w większości krajów i w różnych językach. Agnieszka Żuławska-Umeda w swoim wstępie do „Almanachu nr 1 PSH” pisze: „Niedługo minie sto lat, odkąd w Niepodległej Polsce zrodziło się stale pogłębiane zainteresowanie poezją japońską, a przede wszystkim haiku. Pierwsze przekłady haiku ukazały się w 1927 r. w eseju Stefana Łubieńskiego „Sztuka słowa i pieśniarstwa”. W 1966 r. pojawiło się emigracyjne wydanie przekładów Aleksandra Janty-Pończyńskiego (1966). W kraju rozpoczynają tę drogę haiku-images Stanisława Grochowiaka (1978), przekłady Wiesława Kotańskiego (1975), utwory i przekłady Czesława Miłosza (1978), haiku Leszka Engelkinga (1979), Ryszarda Krynickiego, Teresy Truszkowskiej, ks. Janusza Pasierba (1982), o Hieronima Kreisa, o Mariusza Woźniaka, Jadwigi Stańczakowej (1991), Stanisława Cichowicza (1997), przekłady z japońskiego Agnieszki Żuławskiej-Umedy (1984), Kamila Seyfrieda. W swojej Antologii polskiego haiku (2001) Ewa Tomaszewska wymienia także strofy Tadeusza Rossa oraz całą szkołę poetów dolnośląskich: Felixa Szutę, Marię Krystynę, Grażynę Maziuk, Danutę Flauder-Konarską, Janusza Kamińskiego-Serediuka. W Warszawie Robert Szybiak, poeta, wydaje pierwsze w Polsce czasopismo Haiku (1994), w Krakowie publikuje strofy Andrzej Szuba. Ukazują się utwory Marka Hasa (1991), Ewy Tomaszewskiej (od 1993), Jerzego Harasymowicza, Piotra Wiktora Lorkowskiego (1998), w Paryżu Krzysztofa Jeżewskiego, w Illinois Lidii Rozmus.

I znowu w Polsce Stanisława Zwierzyńskiego, Dariusza Brzóska Brzósiewiczza, Danuty Wawilow, Aleksandry Olędzkiej-Frybesowej, Andrzeja Tchórzewskiego, Norberta Skupniewiczza, Piotra Szczepańskiego, Franciszka Habera, Waldemara Frąckie-

wicza, Krzysztofa Agamsa, Grzegorza Kossona, Dariusza Piaska, Urszuli Zybury, Zbigniewa Mysłowieckiego. W roku 2016 spod pióra Beaty Śniecikowskiej wyszła obszerna monografia Haiku po Polsku.

Od początku lat 90. ubiegłego stulecia wielu polskich poetów haiku znalazło swoje miejsce w antologiach krajowych i zagranicznych, czasopismach i w prestiżowych konkursach krajowych i międzynarodowych. W 2001 roku członkowie grupy literackiej ze Śląska założyli (nieistniejące już) Stowarzyszenie Twórców Polskiego Haiku w Legnicy. Kolejna grupa śląskich poetów haiku, skupionych wokół ich lidera Krzysztofa Karwowskiego, publikowała swoje prace m.in. w periodyku Pagina. Istnieją również dynamiczne zespoły haiku, publikujące i prowadzące warsztaty w Warszawie, Tybach, Wrocławiu, Gdańsku i Lublinie, ukazują się nowe periodyki (Strefa Haiku w kwartalniku Wolnej Inicjatywy Artystycznej „Wytrych” czy internetowy Kwartalnik Literacko-Artystyczny „Haiku Port”).

Droga, jaką przebyło polskie haiku doprowadziła we wrześniu 2015 roku w Szaflarach do powstania Polskiego Stowarzyszenia Haiku, którego celem jest m.in. upowszechnianie klasycznego haiku i form z nim związanych oraz zrzeszanie poetów piszących haiku w języku polskim. Wydajemy drukiem dwujęzyczny Almanach „Ptaki Wędrownie”, organizujemy konkursy haiku

(Konkurs Jednego Haiku, Ogólnopolski Konkurs Haiku „Wiśnie i Wierzby”, anglojęzyczny Polski Międzynarodowy Konkurs Haiku), spotkania integracyjne, warsztaty, wykłady i kukai. Nasi członkowie wydają tomiki haiku, są jurorami krajowych i zagranicznych konkursów. Magazyn „Papierowy Żuraw” jest kolejnym krokiem na tej drodze.

Mamy nadzieję, że nasza kolejna inicjatywa spodoba się Czytelnikom. Zapraszamy do lektury i do udziału w kolejnych edycjach.

REDAKCJA

„Niedługo minie sto lat, odkąd w Niepodległej Polsce zrodziło się stale pogłębiane zainteresowanie poezją japońską, a przede wszystkim haiku.

WYRÓŻNIONE

*

spóźniony pociąg
kręć się po peronie
zmarznięte liście

– *Krzysztof Marek Macha* –

*

gęsi odleciały
woda zapada
w głęboki sen

– *Ernest Wit* –

*

klonowy liść
w jego żyłach
jesień

– *Lidia Rozmus* –

WYBRANE

wczesny ranek
zatrzymuje mnie nagle
klangor żurawi

– *Lucyna Brzozowska* –

jesienny brzask
pierwszy dziś przyszedł do mnie
półksiężyc biały

– *Kuzu* –

jesienny zmierzch
zatrzymał mnie w sieni
zapach jabłek

– *Joanna Nałęcz* –

złoto z czerwienią
splątane w dzikim winie
nasze dłonie

– *Wanda Masewicz-Pełka* –

– Maria Jolanta Piasecka –

*oniśmienie
między naszymi dłońmi
pierzasty kasztan*

Maria Piasecka

klonowy liść
w jego żyłach
jesień

– *Lidia Rozmus* –

powrót po latach
przed furtką zebrały się
jesienne liście

– *Andrzej Dembończyk* –

przystań –
łódzie napęlniają się
złotymi liśćmi

– *Evgeny Ivanov* –

coraz więcej
słów do wyrzucenia
jesienne liście

– *Ernest Wit* –

– Lidia Rozmus –

Haiga-sumi-e: tusz na papierze ryżowym

podmuch wiatru
rozwiewa rude włosy
jesień

– Małgorzata Wielgosz –

chłód wiatru
nitki babiego lata
we włosach matki

– Agata Rak –

bezsenna noc
w oknie sypialni
pełnia

– Halina Ewa Olszewska –

pełnia
między zmierzchem a świtem
ścieżka ze srebra

– Ewa Kajtoch –

jesienny dąb
na każdym liściu
inna mozaika

– *Halina Ewa Olszewska* –

westchnienia
szelest listopadowych liści
na cmentarzu

– *Ewa Kajtoch* –

Wszystkich Świętych
torba ze zniczami
znowu cięższa

– *Henryk Czempiel* –

gęsi odleciały
woda zapada
w głęboki sen

– *Ernest Wit* –

– Małgorzata Tafil-Klawe –

pożegnanie...
pierwszy w tym tygodniu
mroźny poranek

– *Sława Sibiga* –

zimowy wieczór
na cmentarzu drżą
światła świec

– *Ewa Pleszczyńska* –

spóźniony pociąg
kręcą się po peronie
zmarznięte liście

– *Krzysztof Marek Macha* –

mroźny poranek
muskam mnie po policzkach
ciepło z piekarni

– *Wiesław Karliński* –

stara kładka
rzędem jeden przy drugim
lodowe sopte

– *Helena Lena Kołodziejek* –

skrzypiące moło
cichnie na chwilę
zimowy wiatr

– *Sława Sibiga* –

przeraźliwy mróz
okoliczny strumyk
zamilkł

– *Agnieszka Zajdowicz* –

zimowy pejzaż
we framugach okiennych
martwa natura

– *Agnieszka Zajdowicz* –

haiku: *Sława Sibiga*
ilustracja: *Gabriela Kiełczewska-Słowikowska*

szum wodospadu
nawet księżyc
przystanął

ptasie śniadanie –
gałęzie jarzębiny
rozkołysane

– *Grażyna Werner* –

promień słońca
w czapach ze śniegu kiście
jarzębiny

– *Dorota Ocińska* –

za oknem mróz
w ciepłe lampki motyl
z papieru

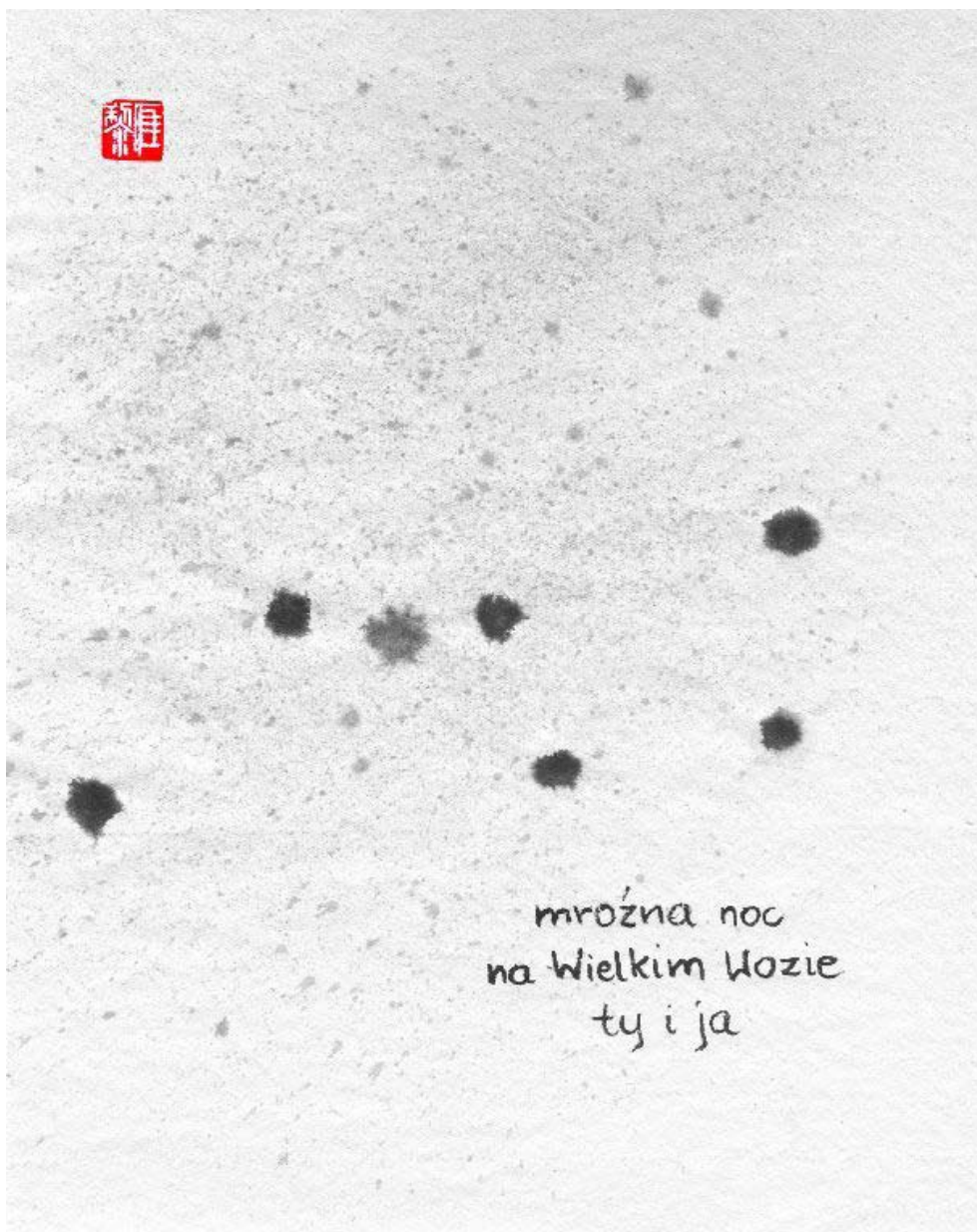
– *Jadwiga Pławik* –

chwilowa odwilż
cisza topnieje
z wodospadem

– *Rafał Zabratyński* –

– Lidia Rozmus –

Haiga-sumi-e: tusz na papierze ryżowym

zimowy wieczór
w słabym blasku świecy
smak gorzkiej kawy
kelnerka przypomina
moją dawną dziewczynę

– *Andrzej Dembończyk* –

siarczysta zima
na szybach śpiących domów
baśniowy obraz
czy to senne marzenia
namalował dziadek mróz

– *Helena Lena Kołodziejek* –

ukryte myśli
jak szybujące ptaki
błądzą samotnie
niepotrzebne są słowa
kiedy słyszeć bicie serc

– *Helena Lena Kołodziejek* –

w świetle księżyca
cień zakochanej pary
wokoło cisza
pod baldachimem nocy
błądzą tajemnicze sny

– *Helena Lena Kołodziejek* –

Ostatni kwartał

Pewnego dnia czuję swój wiek i zdaję sobie sprawę z tego, że mój syn też będzie stary. Jakoś przeżyję moją własną śmierć, ale nigdy jego. To jest bardzo ciepły dzień października. Igliwie smaży się i brązowieje. Stąpamy boso

Bóg podciął
sobie żyły
purpurowy zachód

– Ernest Wit –

Aromaterapia

Kiedy kończy się pachnące lato, patrzysz na mnie tym niewidzącym wzrokiem. Wiem, co to znaczy. Znalazłaś miłość, ale nie tę, którą straciłaś. Więc naprawiam stare rzeczy. Nie chcę, żeby je spotkało to, co spotkało moją babcię,

nie może zmyć
zapachu śmierci
jesienny deszcz

– Ernest Wit –

Kot

Zawsze przychodził się przywitać. Zeskakiwał ze swojego miejsca na kanapie, przyglądał się dużymi, brązowymi oczami, a potem ocierał o nogi. Wchodził powoli, nieśmiało na kolana i kładł się na grzbiecie podnosząc przednie łapki.

po ulewie
wróble piją wodę
z kociej miski

– Andrzej Dembończyk –

po szyszkach, łaskoczą i bolą. Listopad jest miesiącem, kiedy spadają choroby. Z chmur leci garściami grad białych pigulek. Grudzień przychodzi świeży i klarowny.

kiedy byłem młody. Jakbym były kotem albo psem, nie pozwalałam ich uśpić, wysysam szpik z kości do ostatniej kropli.

Podczas głaskania cicho mruczał i mrużył oczy. Zostawiał zawsze sierść i ciepło. Już nie przybiegnie... Pozostało tylko wgłębienie na oparciu kanapy.

STREFA REDAKTORÓW

wiatr –
japońska i polska
biało-czerwone
– *Krzysztof Kokot* –

jesienny świt
przepływa pod mostem
mgła

–*Małgorzata Formanowska* –

kropla po kropli
moje odbicie
spływa po szybie
– *Robert Kania* –

– Marta Chociłowska –

zima za oknem
rysuję czarną kropkę
na białej kartce

– *Marta Chociłowska* –

oczekiwanie –
przerębel wypełnia się
tarczą księżyca

– *Zuzanna Truchlewska* –

haiku: *Zuzanna Truchlewska*
ilustracja: *Małgorzata Skibińska*

NOTATKI Z PODRÓŻY

Ogród japoński

Dobrze być w odpowiednim miejscu, w odpowiednim czasie. Tak też się stało podczas mojego przejazdu przez Francję. Na spacer po Nancy wybrałem się późnym popołudniem 29 września br. Gdy doszedłem do Place Stanislas by obejrzeć pomnik naszego króla Stanisława Leszczyńskiego, zaintrygowały mnie akcenty japońskie – bramy, ikebany, bukiety. Po chwili miałem w ręce folder 15-tych Ogrodów Japońskich, które kilka godzin temu zostały otwarte dla zwiedzających. Nancy przygotowuje je razem ze swoim siostrzanym miastem Kanazawa w Japonii. Oba miasta dzieli 9350 km, co dla przyjaźni nie jest żadną przeszkodą.

Wchodzę przez ażurową bramę pod sam pomnik króla. Pięknie zaaranżowane, oddzielone od siebie roślinami wnęki, ukazują różne sceny wzięte z przyrody, sztuki i japońskiego klimatu. Kompozycje kwiatów, traw, małej architektury i instalacji rodzajowych w konfrontacji z otaczającą wspaniałą architekturą budynków. Surowa i ascetyczna, ale urzekająca barwami i stylem prezentacja japońska w tej scenerii szokuje, ale i prowokuje do wyciągnięcia wnioski, że piękno – niezależnie od formy – obroni się samo.

Oczywiście nie mogło obyć się bez haiku (Bashō). Przedstawiono je na dość sporych kamiennych blokach i „porozrzucano” po całym ogrodzie.

Piękna i niespodziewana chwila.... Tak, tak, dobrze być w odpowiednim miejscu, w odpowiednim czasie.

Tekst i zdjęcia:

– *Krzysztof Kokot* –

AUTORZY

Marta Chociłowska/ 19, 20
Henryk Czempiel/ 9
Andrzej Dembończyk/ 6, 16, 17
Małgorzata Formanowska/ 18
Evgeny Ivanov/ 6
Ewa Kajtoch/ 8, 9
Robert Kania/ 18
Wiesław Karliński/ 11
Gabriela Kiełczewska-
-Słowikowska/ 13
Krzysztof Kokot/ 18, 22
Helena Lena Kołodziejek/ 12, 16
Kuzu/ 4
Krzysztof Marek Macha/ 3, 11
Wanda Masewicz-Pełka/ 4
Joanna Nałęcz/ 4

Dorota Ocińska/ 14
Halina Ewa Olszewska/ 8, 9
Maria Jolanta Piasecka/ 5
Ewa Pleszczyńska/ 11
Jadwiga Pławik/ 14
Agata Rak/ 8
Lidia Rozmus/ 3, 6, 7, 15
Sława Sibiga/ 11, 12, 13
Małgorzata Skibińska/ 21
Małgorzata Tafil-Klawe/ 10
Zuzanna Truchlewska/ 20, 21
Grażyna Werner/ 14
Małgorzata Wielgosz/ 8
Ernest Wit/ 3, 6, 9, 17
Rafał Zabratyński/ 14
Agnieszka Zajdowicz/ 12

Internetowy Magazyn Polskiego Haiku nr 1/2018 (1) Jesień — Zima
pod redakcją Roberta Kani.

Wydawca: Polskie Stowarzyszenie Haiku

Cykl wydawniczy: dwa razy do roku.

Szczegółowe informacje dotyczące nadsyłania utworów:

<http://psh.org.pl/papierowy-zuraw/>.

Redaktor naczelny: Robert Kania, Sekretarz Redakcji: Marta Chociłowska
Zespół redakcyjny: Małgorzata Formanowska, Krzysztof Kokot,
Zuzanna Truchlewska. Skład i łamanie: Agnieszka Herman

REDAGUJE KOLEGIUM:

Redaktor naczelny: Robert Kania – autor tomików poetyckich: „spot” (2014) – nominacja w konkursie „Złoty Środek Poezji” 2015 na najlepszy poetycki debiut książkowy roku; „39 haiku” (2015) oraz „wołyń i inne wiersze” (2017). Publikował m.in. w „biBLiotece”, „Fabulariach”, „Pegazie Lubuskim”, „sZAFie”, „Tekstualiach”; internetowych wydaniach „Odry” i „Przekroju” oraz w kilkunastu międzynarodowych magazynach haiku. Juror i laureat międzynarodowych konkursów haiku. Współpracownik „Internetowej Gazety Kulturalnej Salon Literacki” gdzie redaguje kolumnę „Zakątek Haiku”. Uczestnik polskiej szkoły klasycznego haiku, członek komitetu założycielskiego i Prezes PSH w latach 2015 (wrzesień) – 2018 (maj).

Sekretarz Redakcji: Marta Chociłowska – miłośniczka kotów i jazdy na rowerze, autorka tomiku Wiersze z kotem (2004). Haiku zaczęła pisać w 2013 roku, kiedy wstąpiła do polskiej szkoły klasycznego haiku. Współautorka kilku krajowych i zagranicznych antologii haiku, laureatka i juror krajowych i międzynarodowych konkursów haiku. Publikuje w międzynarodowych czasopismach haigi i haiku. Autorka opracowania „Polskie kigo w układzie fenologicznym (opublikowane w 1 numerze Almanachu PSH, styczeń 2018); członkini komitetu założycielskiego Polskiego Stowarzyszenia Haiku (2015), od maja 2018 r. Prezes tego stowarzyszenia; koordynator międzynarodowy w The Haiku Foundation Haiku Registry.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Małgorzata Formanowska – autorka haiku i haig, publikowanych w magazynach międzynarodowych. Współautorka pięciu polskich antologii haiku. Kilkakrotnie uzyskała wyróżnienia w konkursach poetyckich.

Krzysztof Kokot – przygodę z poezją rozpoczął w 2004 roku. Laureat ogólnopolskich konkursów poetyckich, jego wiersze prezentowane były w prasie krajowej, czasopismach aptekarskich i almanachach. W dorobku ma tomiki

poezji: *Daj mi talent* (2007), *Bez recepty* (2010), *Dmuchawce* (2011), *Haiku Time* (2012), *Wokół Haiku* (2017), publikacje w międzynarodowych magazynach i antologiach haiku, oraz nagrody i wyróżnienia w międzynarodowych (głównie japońskich) konkursach haiku. Jest pomysłodawcą i koordynatorem Polish International Haiku Competition (od 2011). Od 2013 prowadzi wraz z Robertem Kanią konkurs haiku „European Quarterly Kukai” (od 2018 „European Kukai”). W latach 2011-2015 był inicjatorem wydań antologii haiku współczesnych polskich autorów: *Haiku* (2011), *Niebieskie trawy* (2012), *Dajmy grać świerszczom* (2013), *Pory roku w polskim haiku* (2015). Uczestnik Drugiej Międzynarodowej Konferencji Haiku w Krakowie (2015). Członek honorowy Polskiego Stowarzyszenia Haiku.

Zuzanna Truchlewska – laureatka wielu konkursów poetyckich i haiku, polskich i międzynarodowych. Jej haiku oraz haigi są publikowane w wielu międzynarodowych magazynach. Współautorka trzech antologii haiku. Tworzy również w gwarze śląskiej (kartki pocztowe – haigi). W czasopiśmie Wolnej Inicjatywy Artystycznej „Wytrych” z Rybnika redaguje „Strefę Haiku”. Jedną z założycielek grupy „Pogotowie 5-7-5”, organizuje wiele spotkań i inicjatyw poetyckich. Członkini założycielka PSH, od 2017 r. członek Zarządu.

Skład i opracowanie graficzne: **Agnieszka Herman** – zawodowo zajmuje się projektowaniem okładek książek. Opublikowała trzy tomiki wierszy: *Wybuchło słońce* (1990), *Zapisane światłem* (1995), *Jesienią najtrudniej iść środkiem dnia* (2015). Jej wiersze znalazły się w licznych antologiach polskich i zagranicznych, m.in.: *Ławka rezerwowych* (1999), *Snuć miłość. Polska poezja miłosna XV-XX w.* (2000). *A jeśli miłość – co to jest takiego* (antologia poezji miłosnej, 1999), *Contemporary Writers of Poland 2000 – 2014* (2014). www.agnieszkaherman.pl